

4/-,,... 1386-ban I. Lajos özvegye, Erzsébet anyakirályné, és Mária királynő látogatásra indult a délvidékre, Garai M. nádor, és emberei kíséretében. (A Garai-párt ellenségei földjére.) ... (Elfogták őket, és)... Horvát János bán parancsára később megölték Erzsébetet. „Amikor kirángatták őket a kocsiból, így gyalázták: „Lépj ki, te boszorkány, hisz’ mindig is vérben gázoltál!..”(A hintó körül már csupa vér volt minden.)”/501. o./ K. 1310.-i trónra lépése, és fia, I. Lajos özvegyének 1387-ben való megölése között alig egy emberöltő, 77 év az időbeli különbség. Mária királyné még pár évvel túlélte a meghurcoltatásokat, utódja nem lett. A látszat szerint Szt. Istváninak mutatkozó rekonstrukció sem nem erős, sem maradandó nem lett. A dinasztikus folytatás elmaradt, a három királyt megélt *Anjou uralom alig 80 év után összeomlott*, és a szintén idegen Luxemburgi-ház lépett a helyébe.

5/-K. visszaszerezte ugyan a csatolt országrészeket, megszilárdította a központi hatalmat, ezzel együtt a gazdasági helyzetet, és véget vetett a feudális anarchiának. De előre látható volt mindennek ingatag volta, tiszavirág élete, mert *mindezt fegyverekkel, és nem a nemzet támogatásával, hanem az ellenérzésével érte el*. Trónja nem a közmegegyezésen, hanem a nemesi rend meghunyászkodásán nyugodott. Mindebből *azt a következtetést vonhatjuk le*, hogy a személyes bosszúként látatott Zách-tragédia állítás *nem* állja meg a helyét. Pontosabban: *nem csak* erről, hanem többről van szó. *Zách Felicián lázadásában az egész magyar nemesség elégedetlensége fejeződött ki Anjou uralommal szembe*. Az ősi jogaiból kismizmizett nemesség hamu alatt parázsló ellenfordulása nyilvánult meg Zách Felicián kardot rántásában. Ami, mint első jeladásra, lángra kapott volna K., és az egész Anjou uralom ellen. A retorzió, a példa nélkül álló példát-statuálás épp ennek kívánt elébe vágni a középkorban is szokatlan és aránytalanul vérengző bosszúálló megtorlással. A nemesség megfélemlítése volt ennek a célja. Végeredményében az Anjou uralom csak átmenetileg, rövid távon jelentette Magyarország kilábalását az anarchiából. *Hosszabb távon viszont, a nemesi rend „Féketartásával”, az ország egyre önállótlanabbá vált, s ez tovább egyengette az utat az idegen uralomra jutás előtt*. Amely nem is olyan ’Hosszú idő után’, sikeresen „Berendezkedett”, és fokról fokra *tovább csorbitván* a nemesség jogait, önállóságát, aláasta nemzetünk, országunk függetlenségét! Végső soron az mondható: az Anjou uralom megalapozatlan, *nem a nemzetre támaszkodó*, hanem annak az Aranybullában biztosított önállóságával szembehelezkedő irányultsága rossz vágányra terelte a dolgok menetét. Ahol már egyre kevésbé jött szóba Szt. István államisága, és I. Mátyás korát leszámítva, a pusztá lét volt egyre inkább a tét!

2016. aug. 27. Pilisjászfalu.

VINCZÉNÉ GÉCZY GABRIELLA

UTAK KERESÉSE – SODRÓDÁS, BELNYUGVÁS

„Nem sokkal ezután ünnepek volt a zsidóknak, s Jézus fölment Jeruzsálembe. Jeruzsálemben a Juh-kapunál van egy fürdő, amelynek héberül Betesda volt a neve. Öt oszlopcsarnoka volt, nagyon sok beteg feküdt bennük: vakok, sánták, bénák [várva, hogy a víz megmozduljon. Az Úr angyala ugyanis leszállt időnként a tóra, és felkavarta a vizet. Aki felkavarása után először lépett a vízbe, az meggyógyult, bármilyen betegségben szenvedett is.] De volt ott egy ember, aki már harmincnyolc esztendeje szenvedett. Amikor Jézus meglátta, amint ott feküdt, s megtudta, hogy már régóta beteg, megkérdezte tőle: "Meg akarsz gyógyulni?" "Uram - válaszolta a beteg -, nincs emberem, aki bevinne a tóba, amikor felkavarodik a víz. Így mire odaérek, már más lép be előttem." Erre Jézus azt mondta neki: "Kelj föl, fogd az ágadat és menj!" Az ember azon nyomban meggyógyult, fölvette ágát és elindult. Aznap épp szombat volt. Ezért a zsidók rászóltak a meggyógyított emberre: "Szombat van, nem szabad vinned az ágadat." Így felelt nekik: "Aki meggyógyított, az mondta: Fogd ágadat és menj!" Erre megkérdezték tőle: "Ki volt az az ember, aki azt mondta neked: Fogd (ágadat) és menj?!" A meggyógyított ember azonban nem tudta, hogy ki volt, mert Jézus az odasereglett népsokaság miatt elment onnét. Később Jézus találkozott vele a templomban, és azt mondta neki: "Nézd, meggyógyultál. Többé ne vétkezzél, nehogy még nagyobb baj érjen." Erre az ember elment és elmondta a zsidóknak, hogy Jézus gyógyította meg. A zsidók üldözték Jézust, amiért szombaton gyógyított. Jézus azonban azt mondta nekik: "Atyám mindmáig munkálkodik, azért én is munkálkodom." Emiatt a zsidók még inkább az életére törtek, hisz nemcsak hogy megszegte a szombatot, hanem az Istent is Atyjának nevezte, s így egyenlővé tette magát az Istennel."

Ebben a szentírási részben nagyon sok szempont, megfontolásra alkalmas gondolat fogalmazódik meg az olvasó számára, szinte nem lehet kiválasztani azt a fonalat, mely mentén az anyagot az elmélkedés műfaji korlátai és az időbeli határok miatt végig is lehet járni, végig lehet gondolni. Lehetne a sok földi szenvedésen töprengeni, melyet a „nagyon sok” beteg, rászoruló erőteljes képe indít el az emberben; transzcendens válaszokat keresni az ember mindig újra és újra feltett kérdésére: miért van szenvedés a világban, miért van az, hogy az élet egésze, eleje, közepe, vége keserves az egyiknek, könnyű a másiknak.

Aztán az is mindennapi tapasztalat: a csodát várjuk, csak az segíthet – az Úr angyalának kell leszállnia a mennyből, a tó vizét felkavarni... Itt tartok, ezeket a sorokat írom éppen, elektronikus levél érkezik: szeren-

csétlenség ér, ha nem küldöm Szűz Mária képét legalább 20 embernek tovább 13 napon belül, de ha igen, akkor lottó ötöst nyerhetek. Ha nem, elveszítem a munkámat, meghal a lányom, ahogy járt Argentína elnöke, aki a képet hülyéskedésnek gondolta... Ez a kép szent és csodát tesz..... írja a szöveg.

Lehetne a hitről, a hit hatalmáról elmélkedni, a hitről, ami hegyeket mozgat meg, ami képtelen helyzetek, börtön, halál elviselésére adott és ad módot és erőt, a 38 éve szenvedő ember hitéről is gondolkodhatunk ekkor. Miben bízott, miben remélt ő, aki esélytelennek tűnt minden számítás, minden tény, adat, körülmény szerint arra, hogy a vízbe érkezzon, hogy a vízbe időben érkezzen. Mikor van valami időben? Kérdezném, ha az elmélkedést ebbe az irányba gondolnám továbbvinni. És könnyen vezetném tovább innen a fonalat, kifejtve a továbbiakban, hogy lám, az „időben” szó éppen Jézus megjelenésekor értelmet nyert, lett aktuális. A 38 év szenvedése és tehetetlensége, mint kinyújtott ujj mutat Jézus megjelenésére.

Észrevenni a másik szenvedését, egy új lehetőséget nyit számunkra, és lelkiismeretvizsgáló kérdéseket indukál. Mi becsukjuk a szemünket, vagy észrevevesszük a körülöttünk lévők szenvedéseit? Hogy reagálunk a valós igényekre? Mi azonban ezekre általában jól reagálunk, tehát ezeket a kérdéseket most nem tesszük itt fel magunknak.

Kommunikációs szakértők kedvéért bizonyára boncolgathatnánk azt a kérdést is, amit Jézus intéz a szerencsétlenhez, mint a kapcsolatfelvétel mesteri módját.

Háromféle megközelítésben is tárgyalhatjuk a mondatot.

Első megközelítés: Jézus kapcsolatfelvétel céljából olyan kérdéssel indít, amit csak igennel lehet megválaszolni. Ez biztató kezdet a további eredményes kontaktusépítés szempontjából.

Második megközelítés, ami a kérdés tartalmát érinti: miért kellett Jézusnak ezt a nyilvánvaló kérdést feltennie, hiszen a „ráutaló magatartás”-ból és a státusból egyértelmű a beteg szándéka.

Ezen a ponton tünődhetünk az „egyértelmű szándék” kifejezés látszólagos és valódi értelmén, elménkben azok az esetek tolatnak elő, amikor a „rászoruló vagyok, és ez így jó nekem, mert a hátrányok mellett a játszma sok előnnyel jár – de mást kell artikulálnom, kifejeznem, mert az őszinteségem ezen előnyök elvesztésével lenne egyenlő” magatartással találkoztunk életünk során. Sok példa közül az egyik Lajos, a tolószékes iszákos esete, aki nem kívánta életét a megszervezett sikeres műtétek nyomán rászoruló státusból valamilyenre önállóbb életvitelűre változtatni. Életvitelszerű nyomoréknak lenni, bár ezt egészségesen nehéz elképzelni – gyümölcsöző foglalkozás lehet. Jézus kérdése erre vonatkozott volna? A „ráutaló magatartás” által fedett mögöttes valódi célra? Hiszen van abban valami stabil, megszokott, hogy társaságban, életvitelszerűen,

látszólag cselekvésre készen tartjuk magunkat, személyünket, sajnálkozunk, siránkozunk – talán olykor őszintén is – miközben alapvetően elégedettek vagyunk, mert túl nagy erőfeszítést a helyzet nem kíván meg, ellátásunk biztosítva... Életvitelszerű rászoruló. Passzivitás, panaszkodás, tehetetlenkedés...

Egyértelműek szándékaink? Összhangban vannak minden esetben a magatartásunkkal? Nem trükközünk esetleg olykor, akár magunkat is becsapva? Ezek a kérdések, tünődéseink a válasz felett, majd rájuk adott válaszaink talán nem feleslegesek.

Harmadik megközelítés: A kérdés talán költői volna, amire tulajdonképpen nem várt Jézus választ?

A beteg azonban felel, de nem a kérdésre, hanem a technikai nehézségekre, a rendelkezésére nem álló infrastruktúrára, akadályoztatására mond pár elkeseredett szót. Maga is lemondó az esélyeit illetően. Válasza élete többféle kudarcára irányítja a figyelmünket. Többszörösen hátrányos helyzetű – beteg, emberöltő óta reménykedő/reményvesztett már, nincs hozzátartozója, nincs embere. És nem ér oda elsőre. Ha lenne embere, sem biztos, hogy nem volnának élelmesebb, tolatóbb, furakodóbb mások, akik a maguk betegét mintegy belodítják a tóba, félrelökve a „mi” 38 éve beteg szerencsétlenünket. Hogy alakult így az élete, hogy került ilyen helyzetbe, hogy nincs senkije? Ezen a ponton megkérdezhetnénk magunktól, kinek, kiknek vagyok én az embere, ki az én emberem? Megszokásban pergetem a homokot talpamról, miközben embereimet a tóhoz viszem, vagy átgondolom, felülvizsgálom szokásból végzett cselekedeteimet időnként; nyitott vagyok-e megkopott kapcsolatok élővé formálására, esetleg új kapcsolatokra?

Meg merem-e kérdezni azoktól, akiknek az embere vagyok, hogy akartok-e valóban meggyógyulni? S ha nem a válasz, merek változtatni?

Újabb lehetőség nyílik az elmélkedés továbbvezetésére a következő sorokban: happy end-ről értesülünk. A 38 tó mellett töltött év értelmetlen - ha úgy tetszik – mert jön egy ember, aki egyetlen szavával mindent megold. Nem kell tó, víz, angyal, hordár, felkavarás, elsőnek érkezés. Minderre nincs szükség már. Az illető nagyon praktikusán gondolkodik: kelj fel, fogd az ágyadat, és menj. Semmi hókuszpókusz, semmi sár és nyál, semmi ilyesmi. Nem kívánja a beteg től hite bizonygatását senkiben és semmiben. Elég neki emberünk állapota. Még csak annak szóban való kifejezése sem szükséges, hogy egészségre vágyik. A „hited meggyógyított” itt nem hangzik el.

Kelj fel, fogd az ágyadat, és menj. Ez szól nekünk esetleg?-

Hiába várjuk, nem jön még a stáblista, az „Ende” felirat. A törvénytisztelők – ahogy az elvárt tőlük - azonnal elrontják happy end feletti örömmüket: szembesítenek a szabályokkal, a szombatra vonatkozó előírásokkal. Nem érdekli őket a lényeg; az nem zavart senkit, hogy

38 éve a tóparton angyalra vár elhagyatva ez az ember, most meg nézd, hogy cepekedik az ágyával, hova megy ez, meg hogyhogy jár. Válasza első két szavára "aki meggyógyított" nem is reagálnak: beteg voltam, és volt valaki, aki képes volt engem, a 38 éve reménytelenül szenvedőt meggyógyítani" a csodát nem veszik észre, a csodát nem vesszük esetleg mi sem észre.

A szabályokat, a kialakított struktúrát, a megadott, megszokott, esetleg értelmét veszített beidegződéseket, ami biztos, amihez lehet viszonyítani, ami tart és korlátol - gondolkodásban is, magatartásban is – azt gyorsan számon kell kérni. Most a meggyógyított emberen. Aztán a tanítványokon. Aztán Jézuson. Ami fontos. A törvény. A szokás. Nincs pardon. Nincs kivétel.

Ami engem leginkább elgondolkodtatott ebben a részben, az az ember tehetetlenségi nyomatéka, sodródásra való készítetése, igénye. Vágyunk a szokatlanra, a rendkívültre, és amikor bekövetkezik, nem tudunk mit kezdeni vele. Amíg vágyunk erre, nem vesszük észre a szokott körülmények között azt a rendkívülit sem, ami nekünk szól, ami rólunk szól, ami mindennapi csoda, vagy modernül szólva: érték, amit létrehozunk, amit teremtünk, amit mások teremtenek.

Ha nem szeretnék általánosságok szintjén maradni, akkor praktikusán arról kell beszélnem, ami engem nyomaszt, ami engem foglalkoztat az adott szöveg apropóján. Jó lelkiismeretvizsgálati kérdéseknek tűnnek ezért: mit tehetünk, mit nem szabad elmulasztanunk éppen ma, vagy a közeljövőben.

Zavar, hogy nincs a Bokorban egyértelműség: mi, mint betegek, immár 18 – 20 - 25 éve várjuk, hogy csoda történjen, és nem rejtjük véka alá azt sem, hogy mit tartanánk annak: nem kevesebbet, mint azt, hogy a csoda a Bokor robbanásszerű, számszerű szaporodásában mutatkozzék meg. Minden érvelés erről szól: nincsenek itt azok, akik itt lehetnének. Mert akik itt vannak, át akarják menteni magukat, nem csinálják azt, amit kell.

Zavar, hogy nem látjuk meg azt, amit egyikünk így fogalmazott meg: a Bokor most van a legjobb állapotában. Igen, azt hiszem ez az a csoda, amit észre kellene vennünk. Zavar, hogy szokásokkal és törvényekkel szembesülök akkor, amikor nyitottságra lenne szükség.

A sodródás, a beletörődés jelei ezek. Annak a sodródásnak a jelei, mely ugyan passzív, vagy passzivitáshoz közeljáró, ugyanakkor nagyon fájdalmas; mely szenvedést hordoz és okoz. Panaszkodunk is: nem úgy mennek a dolgok, ahogy azoknak rendesen menniük kéne. Van talán a valós, megkínlódott értékeink között sok olyan, amit nem vesszük észre, nem vesszük figyelembe, nem kezeljük értéként. Talán ez az egyik oka a sodródásnak.

Önértelmezést írunk minden évben: kik vagyunk, és mit akarunk. Ha Uram, te megkérdeznéd: tényleg ezt akarjátok? Vajon nem úgy felelnék-e: a körülmények, a

rendszerelváltás, a püspöki kar és egyéb okok miatt akadályoztatva vagyunk, nem tudjuk csinálni azt, amit szeretnénk.

De feltehetjük a kérdést úgy is: hol tartunk most, és hova tartunk? Esetleg tovább mehetünk a kérdéssel: hova akarunk eljutni? Most nem a transzcendens választ gondolom itt érvényesnek a kiskatekizmus fogalmi rendszerével. De megkérdezném, hogy mi, mint a Bokor egyik jelentős közössége a többi jelentős közösség között hol tartunk most, hova tartunk, és hova akarunk eljutni? Mi nekünk a célunk?

Istenem, szeretném tudni a választ ezekre a kérdésekre. Azért keresem, azért keressük együtt.

Mindent megtettünk, mindent megteszünk ami tőlünk, erőnktől telik? Olyan választ keresünk, ami nem a törvény felmondása, nem sablonok ismételtetése, hanem friss, aktuális, mozgósító. Ebben az evangéliumi szakaszban erre a kérdésfeltevésre inspiráltál. Köszönöm, Uram. Amen.

DRYP

KERTI NAPLÓ...

Kerti napló decemberre

Még java novemberben jártunk, amikor e betűk elé ültem, hogy a városi kertünk decemberi teendőit felvázoljam. Ebben a benzín és dízel „gőzös”, cementmű füstös mégis látványos turistacsalogató dunakanyariként emlegetett füves földdarabkán a fűgebokrunk hozta a legtöbb „sikerélményt” ötször szüretelhető gyümölcsseivel. November tizenharmadikára viszont már levél sem maradt rajta.

Ebben az esztendőben csupán az amerikai lepkebabócák (Metcalfa pruinosa) pihentek meg rajta. Azért írtam, hogy csak pihentek az ágain, mert kárt nem okoztak, mint a

kert más növényein. A ligeti levélmoly, újabb népszerű néven fűgemoly (Choreutis nemorana) sem kóstolta meg a leveleit. Gyurka bácsi természetes öröksége Budaváriból, szép nagy terebélyes bokorra fejlődött. Igen, ez volt a természetes öröksége számunkra. A lelki örök-